

ΕΣΑ από θλιβερόν τόμον μαύρων σελίδων καὶ ὀδυνηρῶν, εὐφροσύνας ἐκάστοτε συναντῶντες, ἐξάγομεν ἐκεῖθεν λευκὰς καὶ ἀψόγους, καθαρὰς καὶ διανγεῖς, ὀλίγας τοιαύτας, ἀνακουφιζόμενοι καὶ παρηγορούμενοι διὰ τὸ βαραθρῶδες κατρακῦλισμα εἰς ὃ μᾶς ἔφερε μοιραία τῶν πραγμάτων ἢ φορὰ.

Εἰς μίαν ἀπὸ τὰς σπανιζούσας αὐτὰς σελίδας, τὰς ἀδιοράτως στεφομένας μετὰ κλάδους δάφνης ἀμαραντους ἀναγινώσκομεν τὸ ὄνομα :

ΑΝΤΩΝΙΟΣ Π. Ε. ΓΡΗΓΟΡΑΚΗΣ

Καὶ ἀναγινώσκοντες τὸ ὄνομα αὐτό, οὔτε τὰ δάκρυά μας δυνάμεθα νὰ συγκρατήσωμεν, οὔτε τὴν ἐκπληξιν τοῦ θαυμασμοῦ μας.

Δυστυχῶς ἡ τάλαινα πατρίς μας, ἐν δακτύλοις, καὶ μετὰ κόπου θὰ ἠδύνατο νὰ ἀριθμηθῇ τέκνα τῆς παρόμοια, συνδυάζοντα ἁρμονικῶς καὶ τελείως τὰς ἀνομοίους καὶ ἀντιθέτους ἀρετὰς, μετὰ τὰς ὁποίας διεπλάσθη καὶ ἠνθῆσε ψυχὴ τοιαύτη, ὡς ἐκείνη τοῦ **Ἀντωνίου Γρηγοράκη**. Βαθὺς τοῦ βιβλίου μελετητῆς καὶ ἀτρόμητος τῆς πατριδος προασπιστής, ἰδοὺ εἰς τί θὰ ἠδύνατο νὰ συνοψισθῇ ὁ χαρακτῆρισμὸς μιᾶς τοιαύτης ὑπάρξεως, ἂν ἰδιαιτεροὶ λόγοι δὲν ἐπεπρόσθετον ὥστε, μακρότερος νὰ παραχωρηθῇ χώρος εἰς τὸ ἡμέτερον ἡμερολόγιον.

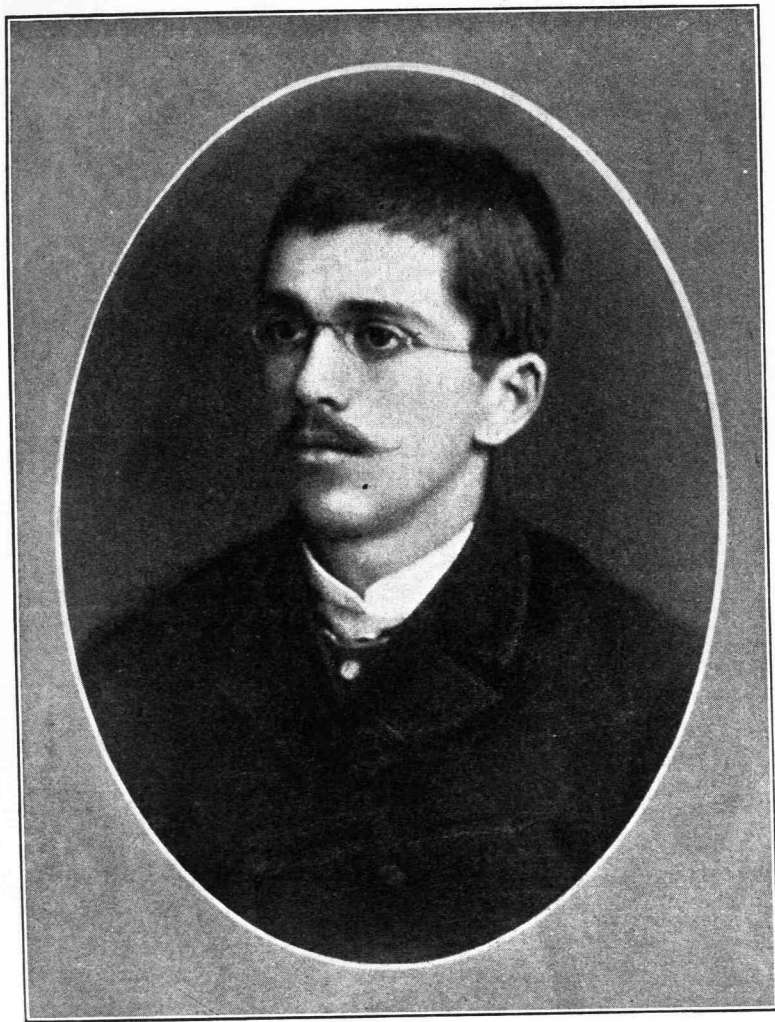
Δὲν δύναται τις εὐκόλως νὰ παρίδῃ—ἐν τοιούτοις μάλιστα δυσκόλοις καιροῖς—τὰς ὑποχρεώσεις, αἵτινες ἐκτείνονται καὶ πέραν τοῦ ἀτόμου καὶ τὰς ὁποίας ἡ «Ποικίλη Στοά», μνήμων τοῦ προορισμοῦ καὶ τῆς ἀποστολῆς αὐτῆς ἐννοεῖ νὰ ἐκπληρώσῃ.

Μία ἀπὸ τὰς ὀλίγας δυστυχῶς εὐκαιρίας, αἵτινες τόσον τελείως τῇ παρουσιάζονται εἶνε καὶ ἡ σημερινή, καὶ ἰδοὺ διατί εἰς τὰς ὀλίγας ἐκείνας βαθείας λέξεις δὲν συγκεντρώνει τὴν περὶ Γρηγοράκη θρηνηλογίαν τῆς.

Αἱ ἐποχαὶ τῆς σήμερον αἱ ἀπαγορεύουσαι αὐστηρῶς τὴν ἀνάμειξιν εἰς τὰ καθ' ἡμᾶς, τῶν προγονικῶν εὐκλειῶν, αἱ ἀποδειξάσαι ὅτι, ἐπ' αὐτῶν ματαίως καὶ ἀνωφελῶς, οὐ μὴν ἀλλὰ, καὶ ἐπιδραβὸς ἀμετακλήτως ἐσθνηρίχθημεν, ὑπέκυψαν καὶ πρὸ μερικῶν ἐξαιρέσεων, ἀπαρδιαστων ὀλοσχερῶς, καὶ μία ἀπὸ τὰς τοιαύτας παρουσιάζεται νῦν ἐνώπιον ἡμῶν, διὰ τοῦ ἡρωϊκοῦ θανάτου ἐνὸς μάρτυρος τοῦ τελευταίου ἀτυχήσαντος πολέμου μας, τοῦ **Ἀντωνίου Γρηγοράκη**.

Προγονικαὶ εὐκλείαι τῷ ἐνεφύσησαν τὴν ζωὴν, προγονικαὶ εὐκλείαι τὸν ἐγαλοῦχισαν, προγονικαὶ εὐκλείαι τὸν ἐξέθρεψαν, τὸν ἠνδρωσαν, ἀρχίζουσαι ἀπὸ τὸν μισθνηριώδη μεσαίωνα, ὅταν οἱ πάπποι του νῦθέντενον τῆς Μάνης, ἐξακολουθοῦσαι κατὰ τὴν μεγάλην Ἑλληνικὴν ἐπανάστασιν, συνεχίζόμεναι κατὰ τὸν ἔθνικὸν ἐπίσης ἐν τῇ Θεσσαλίᾳ καὶ Ἠπειρῷ ἀγῶνα τοῦ 1854, καὶ προγονικαὶ εὐκλείαι ὀδήγησαν καὶ αὐτὸν εἰς τὴν ζωὴν καὶ τὸν θάνατον.

Ἡγεμονικὸν καὶ ἀνδρείον αἷμα ἔτρεχεν εἰς τὰς φλέβας του καὶ τοιοῦτον ἐχύθη εἰς τὰ πεδία τῶν μαχῶν τοῦ Βελεστίνου κατὰ τὴν 23 Ἀπριλίου, ἀποφράδα ἀλλὰ καὶ μοναδικὴν ἡμέραν διὰ τὴν τιμὴν τῶν Ἑλληνικῶν ὀπλῶν, τὰ ὅποια ἐνῶ ἐκεῖ ἦρον θριάμβους, ἀλλοῦ, συγ-

ΑΝΤΩΝΙΟΣ Π. Ξ. ΓΡΗΓΟΡΑΚΗΣ

(Πεσὼν κατὰ τὴν ἐν Βελεστίνῳ μάχην, τὴν 23 Ἀπριλίου 1997)

χρόνως διεσπείροντο ἀπὸ ὁρδᾶς φρενιτιώδεις φεύγοντας ἀνὰ τὰς εὐρείας πεδιάδας τῆς τλήμονος Θεσσαλίας.

Μόλις τριακονταετῆς ὁ Ἀντώνιος Γρηγοράκης, παραλαμβάνων τὰς πρὸς τὴν πατρίδα καὶ τὴν μεγάλην αὐτοῦ οἰκογένειαν ὑποχρεώσεις

καὶ ὑποθήκας, παρὰ τοῦ γενηρακότος πλέον πατὸς αὐτοῦ, τοῦ Παναγιώτου Γρηγοράκη τοῦ εἰς Θεσσαλίαν κατὰ τὴν ἀνεξίτηλον ἱστορικὴν ἐποχὴν τοῦ 1854, μετ' ἐπιλέκτου Λακωνικοῦ σώματος, ἐξαρθέντος εἰς ὕψος ἀνδρείας καὶ ἠρωϊσμοῦ, ἔκλεισε τοὺς αἵματοδρέκτους ὀφθαλμούς αὐτοῦ, ἀφ' οὗ τελείως ὑπὸ πᾶσαν ἐποψὴν διέγραψεν. ἐν βραχυτάτῳ τῆς ζωῆς διαστήματι, τὴν προσωπικότητα αὐτοῦ καὶ ἐν τῇ τοῦ Δικαίου ἐπιστήμῃ καὶ ἐν τῇ ἀνίσῳ πάλῃ τῆς Βαρβαρότητος καὶ τοῦ Πολιτισμοῦ.

Ἀπὸ ὀργανισμοῦ καὶ ἰδιοσυγκρασίας ἀδύνατος καὶ ἀσθενικὸς ὁ **Ἀντώνιος Γρηγοράκης**, μηδὸλως φειδόμενος πολυτίμου ὑγείας καὶ τροφερῶς ἀγαπωμένης νεότητος, δι' ἐμβριθῶν μελετῶν, καὶ βαρέων κόπων, προώριζε διὰ τὴν Πατρίδα βαθὺν ἐπιστήμονα.

Ἐν τῇ Γαλλίᾳ καὶ Γερμανίᾳ ὅπου καὶ τὰς πολιτικὰς ἐπιστήμας δὲν ὤκνησε νὰ προσοικειωθῇ ὁ σπάνιος νέος, ἐτελειοποιήθη τόσον, ὥστε ἐπανερχόμενος νὰ καταπλήξῃ, κινῶν εἰς ἀμετρον ἐνδιαφέρον τοὺς λειτουργοὺς τῆς Θέμιδος, διὰ τῶν ἐξόχων αὐτοῦ μονογραφιῶν, αἰτινες πόσα καὶ πόσα δὲν ὑπὸσχνοῦντο!

Ἀπὸ ὀργανισμοῦ καὶ ἰδιοσυγκρασίας ἀδύνατος καὶ ἀσθενικὸς, μηδὸλως φειδόμενος ζωῆς καὶ μέλλοντος, εἰς τὴν πρώτην ἀνάγκην τῆς Πατρίδος, ἀπροσκλήτως μετ' ἐνθουσιασμοῦ ἐσπευσε καὶ μαχητῆς ἀπλοῦς εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν πάντοτε προῦκάλει τὴν χάλαζαν τῶν σφαιρῶν τῶν πολεμίων καὶ τὸν θαυμασμὸν τὸν αὐθόρμητον τῶν συμμαχῶν του.

Ὁ δαφνοφόρος στρατηγός, παρ' ᾧ ὑπηρετεῖ ὡς ἰδιαιτερός γραμματεὺς του ὁ **Ἀντώνιος Γρηγοράκης**, εἰς μάτην κατηνάλισκε τὴν ἐπιμονὴν του καὶ τὸν βρόντον τῶν διαταγῶν του εἰς τὸ νὰ τὸν κρατῇ πλῆσιόν του κατὰ τὰς ὥρας τῶν μαχῶν, ἀναλογιζόμενος τὴν παρ' αὐτῷ χρησιμότητά του καὶ τὸ ἀκροσφάλες τῆς ὑγείας του.

Ὁ **Ἀντώνιος Γρηγοράκης**, οὐδὲν τοιοῦτον ἠννῶει καὶ μαχητῆς καὶ ὑπέραμαχος τῆς ἀγωνιζομένης βαρῶν ἀγῶνα Πατρίδος, φέρων μέσα του ὅλην τὴν φλόγαν τοῦ οἰκογενειακοῦ του αἵματος, καὶ εἰς τὰ στήθη του ὅλην τὴν προγονικὴν δόξαν, ἐπολέμει ἀδιακόπως καὶ ἀκουράστως, αὐτὸς ὁ λεπτοφύης καὶ καχεκτικὸς νέος, καὶ ἐπεδεν ἐκεῖ ὅπου ἀνδρεῖοι καὶ τέλειοι χαρακτῆρες εὐρίσκουσι τὸν θάνατον.

Ἐν ἐνὶ προσώπῳ, ἐπιστήμονα μεγάλα ὑποσχόμενον καὶ στρατιώτην μεγάλα πράξαντα, ἔχασεν ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Ἀντωνίου Γρηγοράκη, ἡ πατρις μας, ἡ πατρις τῆς σήμερον, ἡ ἔχουσα ἀνάγκην τώρα καὶ τῶν μετριοτάτων ἀκόμη, ἡ ἀπογορευθεῖσα καὶ ἐμπαιχθεῖσα καὶ καταπροδοθεῖσα, ὀδυνηρῶς, πολυειδῶς καὶ πολυτρόπως.

Ἡ δεπτὴ θεὰ τῆς δικαιοσύνης μετὰ κόπου καὶ δυσκολίας, ἐν τοῖς νεωτέροις, θὰ ἀνεύρῃ τὸν ἀντικαταστάτην του.

Ἡ πολιτεία παρ' ἡ μίαν ἡμέραν γενικώτερον θὰ ἔδρα ὁ Γρηγοράκης, μέσα εἰς τὴν ὀρφάνειάν της καὶ τὴν ἑλλειψὴν τὴν καταφανῆ καὶ ἀξιοδάκρυτον ἀνδρῶν τοῦ μέλλοντος, οὐδαμοῦ διαφαινομένων, τίς οἶδε, τίνος ἔστερηθῃ στήριγματός της, ὁ δὲ παλαιάμαχος πατήρ του, ἐλπίδος καὶ χάρατος καὶ ὑπερηφανείας.

Ἄλλ' ὅ,τι διὰ τοῦ θανάτου τοῦ Ἀντωνίου Γρηγοράκη ἀπώλετο, ἐν τῇ ἐπιστήμῃ, ἐν τῇ πολιτείᾳ, ἐν τῇ οἰκογενείᾳ, ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἐν γένει, ἐκερδῆθη αὐτοῦσιον παρὰ τῆς μεγάλης ἰδέας, ἐκερδῆθη παρὰ τοῦ Ἰδανικοῦ, τὸ ὅποιον ἀνώτερον τόπου καὶ χρόνου, αὐτὸ τοῦτο τὸ Θεῖον, ρυθμίζει κατ' ἰδίους νόμους καὶ κανόνας τὴν ἀδιατάρακτον ἁρμονίαν τοῦ σύμπαντος.

Τίς οἶδεν, ἂν εἰς τὴν ἁρμονίαν αὐτὴν τῆς τελειότητος, δὲν εἶναι σήμερον εἰς ἥχος, εἰς τόνοσ, καὶ ἡ τελεία ἐκείνη ψυχὴ, ἥτις ἐνεκλείετο εἰς τὰ ἀνδρεία στήθη τοῦ περιδόξως πεσόντος κατὰ τὴν μάχην τοῦ Βελεστίνου, ἀπλοῦ στρατιώτου **Ἀντωνίου Π. Ξ. Γρηγοράκη**.

